

Marko Kilpi kok ym.

Kirjallinen kysymys Suomen huoltovarmuuden kehittämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Kaksi vuotta jatkunut koronakriisi ja nyt meneillään oleva Ukrainan kriisi ovat nostaneet huoltovarmuuden keskusteluiden ytimeen. Huoltovarmuudella tarkoitetaan väestön toimeentulon, maan välttämättömän kriittisen tuotannon, palvelujen ja infrastruktuurin turvaamista vakavissa poikkeusoloissa.

Suomea on pidetty pitkään huoltovarmuuden mallimaana. Suomen huoltovarmuus on kuitenkin liian riippuvainen merenkulun toimivuudesta, sillä koko huoltovarmuus nojaa siihen oletukseen, että toimitusketjut toimivat rajojen yli myös poikkeusoloissa. Tämä malli joutui koetukselle, kun koronakriisin myötä autolautoilta katosivat matkustajat ja pelkän rahdin kuljettaminen oli laivayhtiöille tappiollista toimintaa. Kahdeksankymmentä prosenttia Suomen ulkomaankaupasta lähtee ja tulee meriteitse. Entä jos tämä yhteys ei ole käytössä? Näin mittavaa tavaraliikennettä ei maanteitse korvata, ja sekin voi olla eri syistä uhattuna. Myös maskikriisi osoitti monia haasteita huoltovarmuuden toimimisessa.

Muun muassa amiraali Bo Österlundin tekemässä väistökirjassa Suomen huoltovarmuudesta nostetaan esiin useita kysymyksiä asiaan liittyen. Österlundin mukaan Suomen huoltovarmuuspolitiikan tavoitteet on määriteltävä hyvin epämääräisesti. Merkittävä puute on myös se, että valtioneuvosto ei ole määritellyt millään tavoin, miten sen asettamiin huoltovarmuuden tavoitteisiin päästään ja kuka tai mikä taho sen toteuttaa.

Tällä hetkellä Huoltovarmuuskeskuksen toimintaa ohjaa työ- ja elinkeinoministeriö, mutta tämän lisäksi huoltovarmuuden kehittäminen kuuluu jokaiselle ministeriölle. Huoltovarmuudelta puuttuu selkeä johtava taho. On määriteltävä selvä, yksittäinen taho, joka johtaa ja vastaa Suomen huoltovarmuudesta. Johto ja vastuu ei voi olla ripoteltuna laajasti eri ministeriöiden alueelle. On myös selvitettävä perinpohjaisesti, mitä kaikkea huoltovarmuusvarastoihin pitää nykyaikana sisällyttää.

Hyvin kuvaavaa huoltovarmuuden ajantasaisuudesta on myös se, että asiasta käytetään edelleenkin termejä, jotka eivät ole olleet käytössä 1980-luvun jälkeen. Olisiko jo korkea aika Suomen huoltovarmuuden ja sen ajantasaisuuden kokonaisvaltaiselle, kriittiselle tarkastelulle tässä valtavissa mullistuksissa olevassa maailmantilanteessa?

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 98/2022 vp

Mitä hallitus aikoo tehdä Suomen huoltovarmuuden kehittämiseksi ja ajantasaistamiseksi?

Helsingissä 9.3.2022

Marko Kilpi kok
Jukka Kopra kok
Mia Laiho kok
Jari Kinnunen kok
Sinuhe Wallinheimo kok
Ville Kaunisto kok
Wille Rydman kok
Heikki Autto kok
Arto Satonen kok
Terhi Koulumies kok
Timo Heinonen kok